

készítő:

Solymos-Gúthy Eszter Márta
közösségszervező és könyvtáros, Zebegény

címzett:

Zebegény Község Önkormányzatának
Polgármesteri Hivatala
2627 Zebegény, Árpád utca 5.

Tárgy: Feljegyzés a Zebegényi Községi Könyvtár helyzetéről

Tisztelt Polgármester Úr,
Tisztelt Jegyző Úr,
Tisztelt Képviselő Testület!

A néhai könyvtárvezető, Pálosné Völgyi Edit korai elhalálózásával, illetve a 2024-es év végéhez közeledve, törvényi kötelezettségünknek eleget téve ismét esedékessé válik egy teljeskörű, rendkívüli állományvizsgálat, revízió a könyvtárban. Ezt, egy kisebb könyvtárban egyébként is 5 évente szükséges elvégezni.

Ehhez a jelenleg fellelhető, 2017-es évben megkezdett könyvtári címleltárkönyv nem elegendő, mellette szükség van az azt megelőző évek leltárkönyveinek használatára is (hiszen a községi könyvtár rendelkezik 2017 előtt állományba vett könyvekkel).

Jelzési kötelezettségemnek eleget téve tájékoztatom Önöket, hogy a könyvtárvezető halálát követően ezek a korábbi, 2017-es évet megelőző leltárkönyvek számomra továbbra sem fellelhetőek.

Szintén jelzem, hogy a Polgármesteri Hivatalból elkértem és megtekintettem a 2019-es évben kiállított, és a fenntartó által átvett és elfogadott könyvtári leltárt. Ez a leltár egy jó kiindulási alapot képezhetett volna a jelen állomány felülvizsgálatához.

Azonban az ebben szereplő leltári tételek a 2017-es címleltárkönyv leltári sorszáma szerint, egymás alá sorolva szerepelnek (kihagyva az állomány korábban beszerzett tételeit). Ez ilyen formában semmiképp sem tükrözhetne könyvtárban fellelhető tényleges állományt. A két dokumentum (címleltárkönyv és leltár) ugyanis egymással megegyező nem lehet, mivel mást vizsgálnak, más a funkciójuk:

- a címleltárkönyv tételei (pl. 1 könyv, 1 CD, 1 könyv) beérkezési sorrendben kerülnek a könyvtár állományába, s egyedi, egymást követő sorszámot kapnak, csupán raktári jelzetük eltérő. Például az állomány gyarapítása során egymást követhet ajándékkönyv, célzott beszerzés, vagy selejtezést követő pótlás. Így egy mesekönyvet követhet szakirodalom, krimi vagy lexikon. Értelemszerűen ők csak a címleltárkönyvben szereplnek egymás szomszédaiként, a polcon egymástól távol helyezkednek el, pl. ABC sorrendben vagy tematikusan rendezve.
- a leltár ezzel szemben a polcon lévő könyvek vizsgálatáról szól, ezért pl. szépirodalmi állomány vizsgálata esetén egymás követően szerepelnek ABC sorrendben: Szabó Magda: Abigél; Szabó Magda: Für Elise; Szabó T. Anna: Nehézkedés; Tamási Áron: Ábel a rengetegben. Ezen könyvek sorszáma egymástól független, viszont raktári jelzetük egymást követi.

A dokumentumok vizsgálatából az derült ki, hogy a 2017-es címleltárkönyv szinte egy az egyben a 2019-es leltárral megegyező. A probléma ezzel véleményem szerint az, hogy jelenleg csak megbecsülni lehet, hogy pontosan mekkora állománnyal (azaz vagyonnal) rendelkezik Zebegény Község Önkormányzatának Könyvtára.

Zebegény Község Önkormányzatának Könyvtára egy kis, családias hangulatú könyvtár. Pálosné Völgyi Edit helyettesítése óta 58 új beiratkozó adatát rögzítettem az új, GDPR-nak megfelelő adatvédelmi elvek szerint. A korábbi könyvtárvezető ennek a könyvtárnak minden olvasóját ismerte, sokakat gyerekkoruk óta. Így nem csoda, hogy számára az olvasók személyének azonosítása nem volt szükséges, az olvasói jegyzék vezetése - a személyes ismeretség miatt - fölösleges lehetett. Halála után azzal szembesültem, hogy az olvasók jegyzéke hiányos, címük, elérhetőségük kitöltetlen. Sok esetben az olvasóknál lévő könyvek így nem nyomon követhetők. Ebből adódik az a szomorú probléma, hogy a kikölcsönzött könyveink (kintlévőségeink) számos esetben behajthatatlanok. Egyrészt az olvasók adatainak hiánya miatt, másrészt a behajtás elévülése miatt (2002-ben kölcsönzött tételek behajtása már elévült). Erről az idei év folyamán egy jegyzéket juttattam el Polgármester úrhoz és Jegyző úrhoz. Teljes vizsgálat itt sem lehetséges.

A helyzetet a további tényezők nehezítik:

1. A költözés miatt a könyvtári állomány egy része jelenleg a padlásra van. Tárolásuk állományvédelmi szempontból a hideg és a pára miatt aggályos.
2. A Hamvas Béla KSZR könyvtár módszertani referense rendszeresen, évi 4 alkalommal látogat minket (ahogy a többi, hálózatba tartozó könyvtár is). Ő hívta fel a figyelmet arra, hogy a könyvtár jelenlegi terébe olvasót beengedni erősen meggondolandó, gyermeket beengedni aggályos. Hiszen a jelenlegi hely és az elrendezés még a raktározási elveknek sem

felel meg (pl. legalább 60 cm széles folyosók, felfűrt, rögzített polcok, borulásveszély megelőzése, stb).

3. A leltározást a hely-, ember- és forráshiány is ellehetetleníti.
4. További nehézség, hogy habár az Önkormányzat 2019-ben csatlakozott a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtári Szolgáltató Rendszerhez, azonban az azt kiszolgáló SZIKLA (Elektronikus Integrált Nyilvántartó Rendszer) nem került használatra. Ez két dolgot jelent:
  - a. Van egy SZIKLA rendszerünk, melyben kb. 2500 könyv adata szerepel. Ezt az állományt kaptuk a Hamvas Béla KSZR-től 2019 óta.
  - b. Van egy saját állományunk, ki tudja hány könyvvel, kartoték alapon nyilvántartva(?), 2017 előtti címleltárkönyv nélkül.

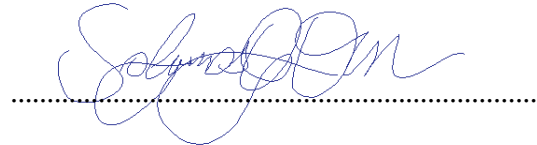
Ebből az következik, hogy “egyszerű”, 5 éves, rutinszerű leltár nem tartható. Javaslom, hogy a könyvtár márciusra tervezett költözését megelőzően:

1. A vagyonkezelő képviselőre alakuljon egy selejtezési bizottság.
2. Zárjon be a könyvtár.
3. A Hamvas Béla KSZR könyvtár módszertani munkatársaival időpontot egyeztetve bonyolítsunk le egy állományvizsgálatot, selejtezést. Miért kell selejtezni egy könyvet?
  - a. elavult szakirodalom (pl. a Commodore 64 használata, 3 példány)
  - b. megrongálódott, természetesen elhasználódott könyvek (rongyosra olvasott Kincskereső Kisködmön)
  - c. 50 éve ki nem kölcsönzött tételek (Útikönyv a Szovjetunióról)
4. A leselejtezett könyvek kerüljenek elkülönítésre (de amíg selejtezési jegyzőkönyv erről nem készül, addig nem kerülhetnek elajándékozásra vagy értékesítésre).
5. A könyvtár a megtartott állományával költözzön az új helyére.

+1. a könyvtár TELJES megtartott állományának digitális feldolgozása a SZIKLA rendszerben. Ezzel adatbeviteli jogosultsággal kapcsolatos aggályok merülnek fel, tekintettel arra, hogy bármilyen integrált rendszerhez külön képzés és adatbeviteli jogosultság szükséges. Ez a könyvtáros, segédkönyvtáros végzettség mellett egy 3 napos tanfolyam elvégzését jelenti, azonban a nagyjából 10.000 példány helyes adatbevitelére becslésem szerint 3 év munkája lehet, ha nem számítjuk a olvasószolgálatot és a közösség szervezői feladatok elvégzését. (A könyvtár teljes állományának elküldése feldolgozásra a szentendrei központba aligha lehetséges, mert a központ munkatársai belátható időn belül ilyen feladatokat nem tudnak elvállalni. A volumeneket érzékeltetve: háromhavonta küldök fel kb. 50 könyvet feldolgozásra, így évi kb. 200 könyv adatbevitelével segítik ezt a folyamatot.)

Összefoglalva: a könyvtári állomány egy vagyon. A vagyon védelméért, állagmegóvásért a fenntartó felel. A fentiekben leírtak alapján ezért kérem Önöket, hogy a könyvtár helyzetének javítása érdekében az esedékes stratégiai, állományvédelmi intézkedéseket mielőbb meghozni szíveskedjenek.

Zebegény, 2024.12.09.

Solymos-Gúthy Eszter Márta
közösségszervező és könyvtáros